

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 14 stycznia 2015 r. odmówił E. J. umorzenia należności z tytułu składek:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres styczeń 2005 r - luty 2009, w łącznej kwocie 48.211,11 zł, w tym z tytułu:

- składek – 24.953,11 zł,

- odsetek – 23.258 zł,

b) na ubezpieczenie zdrowotne – za okres styczeń 2005 r – luty 2009 r w łącznej kwocie 17.424 zł, w tym z tytułu:

- składek - 9093 zł,

- odsetek – 8331 zł,

b) na Fundusz Pracy – za okres styczeń 2005 r luty 2009 r w łącznej kwocie 3690,77 zł, w tym z tytułu:

- składek – 1.923,77 zł,

- odsetek – 1.767 zł,

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczona w dniu 14 stycznia 2015 r. wystąpiła z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Decyzją z dnia 15 kwietnia 2015 r. określono warunki umorzenia, którym była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wraz z naliczonymi odsetkami. Decyzja uprawomocniła się w dniu 19 maja 2015 r. W dniu 5 maja 2016 r składki niepodlegające umorzeniu zostały rozłożone na raty. Umowa z uwagi na nieopłacenie dwóch kolejnych rat, uległa rozwiązaniu od dnia 21 czerwca 2016 r. W związku z tym, że na dzień 7 października 2016 r figurują należności niepodlegające umorzeniu i nie został spełniony warunek z art. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r, wydano decyzję o odmowie umorzenia.

/decyzja – k. nienum. akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 18 listopada 2016 r. E. J. zaskarżyła powyższą decyzję, podnosząc, że ZUS nie reagował przez 14 lat na zaległości w opłacaniu składek, co spowodowało długi, nie miała wystarczających środków na opłacanie składek, a Zus zareagował wtedy, gdy wystąpiła z wnioskiem o emeryturę. Wniosła o odstąpienie od takiego długiego okresu zaległości, chociażby o nienaliczanie odsetek.

/odwołanie – k. 2 – 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

Na rozprawie w dniu 10 stycznia 2017 r pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 5400 zł.

/e – prot. – 00:00:53/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. J. zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego w okresach od lipca 2000 r do 31 sierpnia 2000 r oraz od 19 maja 2001 r. Wykreślenie działalności gospodarczej nastąpiła z dniem 9 czerwca 2014 r, faktycznie działalność zakończyła w dniu 31 grudnia 2011 r.

/bezsporne/

Wnioskiem z dnia 14 stycznia 2014 r. na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551) E. J. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o umorzenie całości zadłużenia za okres objęty ustawą.

/wniosek – k. nienum. akt ZUS/

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. określił, iż według stanu na dzień złożenia wniosku tj. na dzień 14 stycznia 2015 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres styczeń 2005 r - luty 2009, w łącznej kwocie 48.211,11 zł, w tym z tytułu:

- składek – 24.953,11 zł,

- odsetek – 23.258 zł,

b) na ubezpieczenie zdrowotne – za okres styczeń 2005 r – do lutego 2009 r w łącznej kwocie 17.424 zł, w tym z tytułu:

- składek - 9093 zł,

- odsetek – 8331 zł,

c) na Fundusz Pracy – za okres styczeń 2005 r do lutego 2009 r w łącznej kwocie 3690,77 zł, w tym z tytułu:

- składek – 1.923,77 zł,

- odsetek – 1.767 zł.

Ponadto organ rentowy określił, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty łącznie.

/decyzja – k. nienum. akt ZUS/

Pismem z dnia 15 kwietnia 2015 r wnioskodawczyni została poinformowana, że warunkiem umorzenia należności jest opłacenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożenie na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności. Podano dane kontaktowe, gdzie mogła uzyskać informacje, co do wysokości należności niepodlegających umorzeniu.

/pismo – k. nienum. akt ZUS/

Decyzja ta wraz z pismem została doręczona skarżącej wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia odwołania w dniu 17 kwietnia 2015r.

/ potwierdzenie odbioru – k. nienum. akt ZUS/

Wnioskodawczyni nie odwołała się do Sądu od tej decyzji.

/bezsporne/

W dniu 5 maja 2016 r strony zawarły umowę o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, FP i FGŚP w łącznej, wraz z odsetkami, kwocie 42070,93 zł – za okres marzec 2009 – grudzień 2011 r. Strony ustaliły szczegółowy harmonogram spłat i określiły, że umowa ulega rozwiązaniu w przypadku, między innymi, gdy dłużnik posiada nieopłacone – na wszystkie fundusze łącznie – dwie raty układu, których termin wymagalności upłynął.

/bezsporne/

Pismem z dnia 19 lipca 2016 r wnioskodawczyni została poinformowana, że umowa z dnia 5 maja 2016 r uległa rozwiązaniu od dnia 21 czerwca 2016 r, z uwagi na nieopłaceniu dwóch kolejnych rat.

/pismo – k. nienum. akt ZUS/

Płatnik składek nie uregulował należności niepodlegających umorzeniu z tytułu składek. Wnioskodawczyni wiedziała, jakie kwoty winna opłacić.

/bezsporne/

Wnioskodawczyni utrzymuje się z emerytury w wysokości 1135 zł, mieszka z mężem, który osiąga miesięczne dochody w kwocie 800 – 1000 zł miesięcznie, stałe wydatki wynoszą ok. 800 zł.

/przesłuchanie wnioskodawczyni – e – protokół (...):08:34 w zw. z 00:01:35/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta – zwana dalej ustawą abolicyjną – przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ustępie 2 art. 1 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art. 1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust. 6 art. 1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art. 1 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie zaś z treścią ust. 11 przywołanej ustawy należności, które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13 art. 1 ustawy abolicyjnej).

E. J. wystąpiła z wnioskiem do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie analizowanej ustawy abolicyjnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpoznając powyższy wniosek wydał zaś decyzję określającą warunki umorzenia, kwotę należności podlegających umorzeniu i okres, za który nieopłacone składki będą mu podlegały, od której to decyzji wnioskodawczyni nie odwołała się.

Brak jest zatem na tym etapie postępowania możliwości kwestionowania przez wnioskodawczynię okresu i wysokości składek, których odmowa umorzenia dotyczy, wobec prawomocności powyższej decyzji. Bez znaczenia pozostaje też okoliczność z jakich przyczyn wnioskodawczyni składek nie opłacała oraz moment reakcji organu rentowego.

W niniejszej sprawie spór polegał na ustaleniu, czy organ rentowy decyzją kończącą postępowanie w przedmiocie złożonego wniosku prawidłowo odmówił wnioskodawczyni umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że ubezpieczona nie uregulowała należności niepodlegających umorzeniu w wyznaczonym terminie, czego w toku postępowania nie zakwestionowała.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawczyni spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontrydiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach pozwala sądowni na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym

zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawczyni nie wykazała w niniejszym postępowaniu za pomocą dostępnych środków dowodowych, że spełniła w wyznaczonym terminie warunki umorzenia określone w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

Podnoszone w toku procesu okoliczności dotyczące stanu rodzinnego i majątkowego wnioskodawczyni, zmierzające, zdaniem wnioskodawczyni, do ustalenia warunków umorzenia, realnie możliwych do spełnienia, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, bowiem winny być podnoszone w momencie wydawania decyzji dotyczącej określającej warunki umorzenia, z tego względu Sąd pominął w tym zakresie zgromadzony materiał dowodowy w postaci dokumentów składanych przez wnioskodawcę.

Tym samym, w ocenie Sądu brak było podstaw do zastosowania w stosunku do ubezpieczonej przepisów cytowanej powyżej ustawy abolicyjnej.

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji orzeczenia na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd nie obciążył wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej na podstawie art. 102 kpc, mając na względzie aktualną sytuację majątkową wnioskodawczyni oraz wysokość zadłużenia z tytułu składek, dając pierwszeństwo możliwości zaspokojenia należności publiczno – prawnych. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73). Należy także podkreślić, iż „art. 102 kpc nie wymaga, żeby strona wygrywająca sprawę na rzecz której nie został zasądzony zwrot kosztów procesu, postępowała niewłaściwie lub żeby można jej było przypisać jakąkolwiek inną postać winy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07.01.1982 r., sygn. akt CZ 191/81).

z. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni i peł. ZUS.